

[Gamma ja lakka](#)

[Mitä se on?](#)

Gamma on päihde, joka kemialliselta koostumukseltaan vastaa eräitä ihmisaivoissa luontaisesti esiintyviä aineita. Päihdetarkoitukseen gammaa valmistetaan lakasta. Lakka puolestaan on gamman esiaste, joka muuttuu ihmisen elimistössä gammaksi. Myös lakkaa käytetään päihteenä. Laittomilla markkinoilla gammaa myydään yleensä kirkkaana nesteenä, toisinaan myös jauheena tai tabletteina. Jauheet tyypillisesti liotetaan veteen. Lakka muistuttaa ulkomuodoltaan nestemäistä gammaa. Annos nautitaan suun kautta.

Gamma on luokiteltu Suomessa sekä lääke- että huumausaineeksi. Sen käyttö, osto, myynti ja hallussapito ilman lääkärin määräystä on kiellettyä. Korkein oikeus on linjannut, että gamma on huumausaineena erittäin vaarallinen. Lakka sen sijaan kuuluu kuluttajamarkkinoilla kiellettyihin psykoaktiivisiin aineisiin (KKP-aineet). Lakan käytöstä tai hallussapidosta ei rangaista, mutta esimerkiksi myynti ja maahantuonti on laitonta.

Gamman ja lakan käyttö on Suomessa harvinaista. Käytön ja kokeilun yleisyys on puolen prosentin luokkaa. Käytön vähäisyyden vuoksi myöskään ongelmakäyttöä ei juuri esiinny.

[Miten se vaikuttaa?](#)

Gamman ja lakan vaikutukset ovat keskushermoston toimintaa lamaavia. Gamman vaikutukset alkavat 5-30 minuutin kuluessa annoksen nauttimisesta, lakan vaikutukset vielä tätäkin nopeammin. Vaikutukset kestävät muutamia tunteja.

Gamman ja lakan vaikutukset voivat vaihdella yksilöiden välillä muun muassa geneettisistä ja aineenvaihdunnallisista syistä. Yleisimmin positiivisiin vaikutuksiin lasketaan kuuluvaksi rentoutuminen, kohonnut mieliala, euforia, estottomuus, sosiaalisuus ja lisääntynyt seksuaalinen halukkuus.

Suurilla annoksilla lakka ja gamma voivat aiheuttaa sekavuutta, tasapainohäiriöitä, muistinmenetyksiä ja tajuttomuutta. Myös hallusinaatiot ovat mahdollisia. Yliannostuksesta voi seurata vakavimmillaan myös kooma, hengitysteiden lamaantuminen ja kuolema.

[Käytön riskit?](#)

Liian suuri annos gammaa tai lakkaa voi helposti johtaa syvään koomaan ja hengitysteiden lamaantumiseen. Vuonna 2012 gammaan liitettiin Suomessa 12 kuolemantapausta. Yliannostusriski on vielä suurempi lakan kohdalla, sillä se on gammaa huomattavasti voimakkaampaa ja siten myös vaikeampaa mitata.

Gamman ja lakan pitkäaikaiseen käyttöön liittyvät haitat ovat vielä epäselviä. On arvioitu, että toistuvat koomat voivat vaurioittaa aivoja. Gamma ja lakka ovat myös riippuvuutta aiheuttavia päihteitä. Niiden vieroitusoireet muistuttavat alkoholi- ja bentsodiatsepiiniriippuvuuden vieroitusoireita. Vieroitusoireisiin voi kuulua muun muassa vapinaa, univaikeuksia, ahdistusta ja korkeaa verenpainetta.

Gamman ja lakan vaikutukset raskauteen ja sikiöön ovat vielä epäselviä. Varmuuden vuoksi käyttöä raskauden aikana on kuitenkin syytä välttää.

[Miten riskejä voi vähentää?](#)

Gamman ja lakan käyttöön liittyvät riskit voi välttää sillä, ettei käytä kyseisiä päihteitä. Päihteiden käyttö on aina riskialtista.

Gamman ja lakan kohdalla riskejä voi vähentää sillä, että noudattaa annostelun suhteen äärimmäistä varovaisuutta. Niin ikään on tärkeää olla käyttämättä gammaa tai lakkaa samanaikaisesti muiden vaikutusmekanismiltaan lamaavien päihteiden kanssa. Esimerkiksi alkoholia ei missään nimessä tule yhdistää gamman tai lakan käyttöön, sillä se nostaa aineiden myrkytyspotentiaalia selvästi. Vaikka yliannostuksen riski on suuri ilmankin sekakäyttöä, ovat kuolemaan johtaneet yliannostustapaukset usein seurausta siitä, että aineita yhdistetään alkoholin käyttöön.

Tajuttomaksi mennyt henkilö on käännettävä kylkiasentoon, jottei tämä tukehdu omaan oksennukseensa. Yliannostustapaukset vaativat välitöntä lääkärin hoitoa.

[Lähteet](#)

van Amsterdam, Jan G.C.; Brunt, Tibor M.; McMaster, Minni T.B. & Niesink, Raymond J.M. (2012): "Possible long-term effects of γ -hydroxybutyric acid (GHB) due to neurotoxicity and overdose". *Neuroscience & Biobehavioral Reviews*, vol. 36:4, 1217-1227.

van Amsterdam, Jan; Brunt, Tibor; Pennings, Ed & van den Brink, Wim (2014): "Risk assessment of GBL as a substitute for the illicit drug GHB in the Netherlands. A comparison of the risks of GBL versus GHB." *Regulatory Toxicology & Pharmacology*, vol. 70:2, 507-513.

Barceloux, Donald G. (2012): "Medical Toxicology of Drug Abuse. Synthesized Chemicals and Psychoactive Plants". John Wiley & Sons, Inc., Hoboken, New Jersey.

Bosch, Oliver G.; Eisenegger, Christoph; Gertsch, Jürg; von Rotz, Robin; Dornbierer, Dario; Gachet, M. Salomé; Heinrichs, Markus; Wetter, Thomas C.; Seifritz, Erich & Quednow, Boris B. (2015): "Gamma-hydroxybutyrate enhances mood and prosocial behavior without affecting plasma oxytocin and testosterone". *Psychoneuroendocrinology*, vol. 62, 1-10.

Corkery, John M.; Loi, Barbara; Claridge, Hugh; Goodair, Christine; Corazza, Ornella; Elliott, Simon & Schifano, Fabrizio (2015): "Gamma hydroxybutyrate (GHB), gamma butyrolactone (GBL) and 1,4-butanediol (1,4-BD; BDO): A literature review with a focus on UK fatalities related to non-medical use." *Neuroscience & Biobehavioral Reviews*, vol. 53, 52-78.

Hakkarainen, Pekka; Karjalainen, Karoliina; Ojajärvi, Anni & Salasuo, Mikko (2015): [“Huumausaineiden ja kuntodopingin käyttö ja niitä koskevat mielipiteet Suomessa vuonna 2014”](#). Yhteiskuntapolitiikka, vol. 80:4.

[Huumausainelaki \(373/2008\)](#). Finlex verkkosivut.

Julien, Robert M; Advokat, Claire D & Comaty, Joseph E (2011): “A Primer of Drug Action. A Comprehensive Guide to the Actions, Uses and Side Effects of Psychoactive drugs”. Worth Publishers, New York.

Karila, Laurent & Reynaud, Michel (2010): “GHB and synthetic cathinones: clinical effects and potential consequences”. Drug Testing And Analysis, vol. 3:9, 552–559. DOI: 10.1002/dta.210.

[Korkeimman oikeuden päätös KKO:2009:53](#). Finlex verkkosivut.

[Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksen päätös lääkeluettelosta \(201/2016\)](#). Fimean verkkosivut.

Schep, Leo J.; Knudsen, Kai; Slaughter, Robin J. ;Vale, J Allister & Mégarbane, Bruno (2012): “The clinical toxicology of gamma-hydroxybutyrate, gamma-butyrolactone and 1,4-butanediol.” Clinical Toxicology, vol. 50:6, 458-470, DOI: 10.3109/15563650.2012.702218.

Scott, Katherine & Lust, Karin (2010): “Illicit substance use in pregnancy – a review”. Obstetric Medicine, vol. 3, 94–100, DOI: 10.1258/om.2010.100014.

Simonsen, K. Wiese; Edvardsen, H. M. E.; Thelander, G.; Ojanperä, I.; Thordardottir, S.; Andersen, L. V.; Kriikku, P.; Vindenes, V.; Christoffersen, D.; Delaveris, G. J. M. & Frost, J. (2015): “Fatal poisoning in drug addicts in the Nordic countries in 2012”. Forensic Science International, vol. 248, 172-180.

Tacke, Ulrich; den Hollander, Bjørnar; Simojoki, Kaarlo; Korpi, Esa R.; Pihlainen, Katja & Alho, Hannu (2011): [“Muunto- eli designhuumeet Suomessa”](#). Katsaus. Lääketieteellinen aikakausikirja Duodecim, vol. 127:19, 2027-36.

[Valtioneuvoston asetus huumausaineina pidettävistä aineista, valmisteista ja kasveista \(543/2008\)](#). Finlex verkkosivut.

[Valtioneuvoston asetus kuluttajamarkkinoilta kielletyistä psykoaktiivisista aineista \(1130/2014\)](#). Finlex verkkosivut.

Source URL: <https://nuortenlinkki.fi/tietopiste/pikatieto/gamma-ja-lakka>